

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (fjärde avdelningen)
den 20 maj 1999 *

I mål T-220/97,

H & R Ecroyd Holdings Ltd, bolag bildat enligt engelsk rätt, med säte i Brinsop House, Credenhill (Förenade konungariket), företrätt av William Neville, solicitor, biträdd av Peter Duffy, QC, Philippa Watson och Paul Stanley, barristers, delgivningsadress: advokatbyrån Elvinger, Hoss och Prussen, 2, Place Winston Churchill, Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företräd av Ana Maria Alves Vieira och Xavier Lewis, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud, delgivningsadress: rättstjänsten, Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

med stöd av

* Rättegångsspråk: engelska.

Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, företrätt av Michelle Ewing, Treasury Solicitor's Department, i egenskap av ombud, biträdd av Kenneth Parker och Andrew Macnab, barristers, delgivningsadress: Förenade kungarikets ambassad, 14, boulevard Roosevelt, Luxemburg,

intervenient,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 16 maj 1997 om att inte vidta åtgärder för att följa domstolens dom av den 6 juni 1996 i mål C-127/94, Ecroyd, REG 1996, s. I-2731,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av ordföranden R.M. Moura Ramos samt domarna V. Tiili och P. Mengozzi,

justitiesekreterare: J. Vanhamme, rättssekreterare,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 11 februari 1999,

följande

Dom

Rättslig bakgrund

- 1 Inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken utfärdade rådet den 27 juni 1968 förordning (EEG) nr 804/68 om den gemensamma organisationen av marknaden för mjölk och mjölkprodukter (EGT L 148, s. 13, svensk specialutgåva, område 3, volym 2, s. 52, nedan kallad förordning nr 804/68).
- 2 På grund av ett betydande och ökande överskott inom sektorn för mjölk och mjölkprodukter antog rådet den 17 maj 1977 förordning (EEG) nr 1078/77 om införande av ett bidragssystem för avstående från saluförande av mjölk och mjölkprodukter och för omställning av mjölkkobesättningar (EGT L 131, s. 1, svensk specialutgåva, område 3, volym 8, s. 215, nedan kallad förordning nr 1078/77). Enligt artikel 2.2 i denna förordning är en förutsättning för att bidraget för avstående från saluförande skall beviljas att producenten skriftligen åtar sig att under en period av fem år inte avyttra mjölk eller mjölkprodukter som kommer från hans jordbruksföretag.
- 3 I artikel 4.1 i förordning nr 1078/77 fastställs följande metoder för beräkning och betalning av bidrag för avstående från saluförande:

”Bidrag för avstående från saluförande skall beräknas på grundval av den mjölmängd eller motsvarande mängd mjölkprodukter som producenten har levererat under kalenderåret 1976.

...

50 % av bidraget skall utbetalas under de första tre månaderna av den period när producenten avstår från saluförande.

Det resterande beloppet skall betalas under det tredje och femte året i två lika stora delbetalningar om vardera 25 % av bidraget, förutsatt att mottagaren för de behöriga myndigheterna har visat att han har fullgjort de skyldigheter som fastställs i artikel 2.”

- 4 Av artikel 6 i samma förordning framgår att varje person som övertar ett jordbruksföretag kan få erhålla restbeloppet av det bidrag som har beviljats hans föregångare, på villkor att han skriftligen åtar sig att i fortsättningen fullgöra föregångarens åtaganden.
- 5 År 1984 blev det uppenbart att ytterligare åtgärder var nödvändiga för att återställa jämvikten i mjölksektorn. Genom rådets förordning (EEG) nr 856/84 av den 31 mars 1984 om ändring av förordning (EEG) nr 804/68 (EGT L 90, s. 10; svensk specialutgåva, område 3, volym 17, s. 95) infördes i sistnämnda förordning artikel 5c. Genom denna bestämmelse infördes ett system med en tilläggsavgift som varje producent eller uppköpare av mjölk eller andra mjölkprodukter skulle betala för de kvantiteter som översteg en personlig årlig referenskvantitet, den så kallade ”mjölkkvoten”. Enligt artikel 5c fick summan av de referenskvantiteter som tilldelats de berörda producenterna i varje medlemsstat inte överstiga en total garantikvantitet som var lika med summan av de kvantiteter mjölk som under ett referensår levererats till företag som behandlade eller bearbetade mjölk eller andra mjölkprodukter i varje medlemsstat.
- 6 Reglerna om hur nämnda avgift skulle tillämpas infördes genom rådets förordning (EEG) nr 857/84 av den 31 mars 1984 om allmänna tillämpningsföreskrifter för den avgift som avses i artikel 5c i förordning (EEG) nr 804/68 inom sektorn för mjölk och mjölkprodukter (EGT L 90, s. 13, nedan kallad förordning

nr 857/84). Vad producenterna beträffar föreskrevs i artikel 2 i denna förordning att referenskvantiteten var lika med den mjölkkvantitet eller den mjölkekvivalent som producenten levererade under kalenderåret 1981, ökad med 1 procent. Medlemsstaterna kunde dock med avseende på sina egna territorier bestämma att nämnda referenskvantitet skulle vara lika med den mjölkkvantitet eller den mjölkekvivalent som levererats under kalenderåret 1982 eller 1983, med tillägg av en procentsats som skulle fastställas på ett sådant sätt att medlemsstatens garantikvantitet inte överskreds. I Förenade kungariket fastställdes referenskvantiteten på grundval av 1983 års leveranser.

- 7 Förordning nr 857/84 innehöll inte någon bestämmelse som gjorde det möjligt att ge en mjölkkvot åt de så kallade SLOM-producenter som på grund av att de deltog i det system för avstående från att saluföra mjölk som upprättades genom förordning nr 1078/77 inte hade levererat eller sålt mjölk under det referensår som fastställts för tilldelning av kvoter.
- 8 Till följd av de domar genom vilka domstolen ogiltigförklarade förordning nr 857/84 i den mån som förordningen saknade bestämmelser om tilldelning av en referenskvantitet åt SLOM-producenter (domar av den 28 april 1988, Mulder, 120/86, REG 1988, s. 2321, och von Deetzen, 170/86, REG 1988, s. 2355), antog rådet förordning (EEG) nr 764/89 av den 20 mars 1989 om ändring av förordning nr 857/84 (EGT L 84, s. 2, nedan kallad förordning nr 764/89), genom vilken de SLOM-producenter som uppfyllde vissa villkor provisoriskt tilldelades en särskild referenskvantitet (eller SLOM-kvot).
- 9 Enligt artikel 3a.1 i förordning nr 857/84, såsom den införts genom förordning nr 764/89, skulle SLOM-producenten inge en ansökan om tilldelning inom en frist av tre månader från den 29 mars 1989.
- 10 I artikel 3a.2 i samma förordning fastställdes den särskilda referenskvantitetens storlek till en viss procentsats av den mjölkkvantitet som SLOM-producenten hade levererat under den tolv månadersperiod som föregick den månad då

ansökan om bidrag för avstående från saluföring ingavs, förutsatt att producenten inte hade förlorat rätten till bidrag.

- 11 Det framgår vidare av artikel 3a.1 i förordningen att de som hade övertagit ett bidrag för avstående från saluföring, och som för övrigt hade erhållit en ursprungskvot enligt villkoren i artikel 2 i samma förordning, inte kunde komma i åtnjutande av en SLOM-kvot (en så kallad antikumulationsregel).
- 12 Till följd av ett antal domar, och särskilt domen av den 21 mars 1991, Rauh (C-314/89, REG 1991, s. I-1647), angående tolkningen och giltigheten av artikel 3a i förordning nr 857/84, antog rådet den 13 juni 1991 förordning nr 1639/91 om ändring av förordning nr 857/84 (EGT L 150, s. 35), genom vilken reglerna om mjölkkvoter ändrades ännu en gång. Till artikel 3a.1 i förordning nr 857/84 har således lagts ett andra stycke, vars andra strecksats har följande lydelse: ”den producent... som har fått jordbruket genom arv eller genom en överlåtelse som motsvarar arv, efter det att arvlåtarens åtagande enligt förordning... nr 1078/77 har upphört att gälla men före den 29 juni 1989, skall efter ansökan som måste inges inom en frist av tre veckor från den 1 juli 1991 tilldelas en särskild referenskvantitet...”. Denna kategori av producenter kallas i regel SLOM II-producenter.
- 13 I sin dom av den 3 december 1992, Wehrs (C-264/90, REG 1992, s. I-6285), förklarade domstolen att artikel 3a.1 andra strecksatsen i förordning nr 857/84, i dess lydelse enligt förordning nr 764/89, var ogiltig i den mån den utslöt att de producenter som hade övertagit ett jordbruk som ingick i systemet för avstående från saluföring enligt förordning nr 1078/77 — och som därmed hade övertagit bidrag för avstående från saluföring — tilldelas kvoter, om de redan hade erhållit en ursprungskvot enligt artikel 2 i förordning nr 857/84 (så kallade SLOM III-producenter).
- 14 Rådets förordning (EEG) nr 2055/93 av den 19 juli 1993 om tilldelning av en särskild referenskvantitet till vissa producenter av mjölk och mjölkprodukter

(EGT L 187, s. 8, svensk specialutgåva, område 3, volym 51, s. 77, nedan kallad förordning nr 2055/93) var avsedd att avhjälpa denna brist, genom bestämmelser om att de producenter som hade övertagit bidrag för avstående från saluföring, och som var uteslutna från förmånen i artikel 3a i förordning nr 857/84 på grund av att de hade fått en ursprungskvot med stöd av artikel 2 i samma förordning, skulle — efter en ansökan som skulle inlämnas till behörig myndighet i den berörda medlemsstaten före den 1 november 1993 — ha rätt att erhålla en särskild referenskvantitet, förutsatt att de uppfyllde vissa villkor. Ett av dessa villkor var att den som har övertagit bidraget för avstående från saluföring inte vid ansökningstillfället har överlåtit hela eller en del av det övertagna företaget.

Faktiska omständigheter

- 15 H & R Ecroyd Ltd (nedan kallad Ecroyd Ltd), i vars ställe H & R Ecroyd Holdings Ltd (nedan kallad Ecroyd Holdings eller sökanden) trädde den 10 maj 1993, var ett bolag som år 1966 förvärvades av Richard Ecroyd och olika grupper med familjeintressen. Till de senare hörde förvaltarna av en "Children's settlement trust", som Richard Ecroyd bildade för sina barn år 1965.
- 16 Ecroyd Ltd arrenderade nio gårdar som ägdes av familjen Ecroyd och Children's settlement trust.
- 17 År 1976 bildade Ecroyd Ltd tillsammans med bolaget Fountain Farming ett bolag kallat Credenhill Farming. Ecroyd Ltd utarrenderade i sin tur fyra av de ovan nämnda nio gårdarna, varav en med namnet Lyvers Ocle, till Credenhill Farming.
- 18 Credenhill Farming tilläts delta i ett system för avstående från saluföring under en femårsperiod som började löpa den 14 november 1980 och löpte ut den 13 no-

vember 1985. Ecroyd Ltd fortsatte för sin del att producera mjölk på de fem gårdar som bolaget brukade i egenskap av arrendator, och för vilka bolaget år 1984 efter ansökan hade erhållit en ursprungskvot (om 2 001 338 kg), med stöd av artikel 2 i förordning nr 857/84.

- 19 Under tiden 1980—1984 ändrades Credenhill Farmings sammansättning vid upprepade tillfällen. Då Ecroyd Ltd och Richard Ecroyd utgjorde de två återstående delägarna upplöstes slutligen Credenhill Farming den 30 september 1984, sedan Richard Ecroyd dragit sig tillbaka. Detta bolags tillgångar och verksamhet övertogs av Ecroyd Ltd. Från denna dag hade Ecroyd Ltd alltså fem aktiva mjölkföretag och fyra jordbruksföretag (som man övertagit från Credenhill Farming) som ingick i systemet för avstående från saluföring. Eftersom Ecroyd Ltd ansåg sig bundet av Credenhill Farmings åtagande att avstå från saluföring, producerade bolaget under återstoden av den femårsperiod som omfattades av detta åtagande inte någon mjölk på den jord som tidigare brukats av det upplösta bolaget, dock utan att skriftligen åta sig detta.
- 20 Ecroyd Ltd lämnade in två ansökningar om en särskild referenskvantitet för den jord som tidigare brukats av Credenhill Farming. Den första ansökan ingavs i augusti 1989, till följd av att förordning nr 764/89 hade antagits och gjort det möjligt att erhålla SLOM-kvoter, och den andra ansökan ingavs i september 1991, till följd av domstolens domar av den 11 december 1990 i målen C-189/89 (Spagl, REG 1990, s. I-4539) och C-217/89 (Pastätter, REG 1990, s. I-4585) samt domen i det ovannämnda målet Rauh. Båda ansökningarna avslogs av ministeriet för jordbruk, fiske och livsmedel (nedan kallat ministeriet). Ecroyd Ltd väckte då talan mot ministeriet och anförde att bolaget hade rätt till en SLOM-kvot.
- 21 Vid den nationella domstolen gjorde Ecroyd Ltd gällande att det inte hade skett någon överlåtelse av Credenhill Farmings jordbruk till Ecroyd Ltd i den mening som avses i artikel 6 i förordning nr 1078/77, trots att de andra delägarna i Credenhill Farming hade lämnat bolaget under den period då systemet för

avstående från saluföring tillämpades och att Ecroyd Ltd därigenom kom att bedriva jordbruket för egen räkning. Ecroyd Ltd skulle därför inte ha varit tvunget att underteckna ett nytt åtagande om att avstå från saluföring, särskilt inte då bolaget i vilket fall som helst var bundet av Credenhill Farmings åtagande under hela den omtvistade perioden. Ecroyd Ltd tillade att bolaget till fullo hade iakttagit villkoren i åtagandet att avstå från saluföring. Vad slutligen beträffar antikumulationsregeln, anförde bolaget att den omständigheten att det hade erhållit en ursprungskvot för ett annat jordbruk inte, enligt domen i det ovannämnda målet Wehrs, kunde hindra bolaget från att erhålla en SLOM-kvot för det jordbruk som tidigare bedrevs av Credenhill Farming.

- 22 Enligt ministeriet skedde den 30 september 1984 en överlåtelse från en producent till en annan, det vill säga från Credenhill Farming till Ecroyd Ltd. Det senare bolaget undertecknade inte något åtagande om att avstå från saluföring när det övertog jordbruket från Credenhill Farming och har därför inte rätt till en särskild referenskvantitet. Om Credenhill Farming och Ecroyd Ltd dock i praktiken skulle anses vara samma "producent", har Ecroyd Ltd brutit i sitt åtagande att inte producera mjölk i sitt jordbruk och har därmed förlorat sin rätt till bidrag för avstående från saluföring, eftersom bolaget under den period som omfattas av systemet för avstående från saluföring har fortsatt att producera mjölk på de fem gårdar som inte var utarrenderade i andra hand till Credenhill Farming. Domstolens resonemang i domen i det ovannämnda målet Wehrs skulle inte kunna tillämpas på sökanden, eftersom denna dom bara avser situationen för producenter som har övertagit ett bidrag för avstående från saluföring, vilket inte var fallet i fråga om Ecroyd Ltd.

- 23 Ministeriet har tillagt att även om det medges att förordning nr 857/84, i dess lydelse enligt förordning nr 764/89, var ogiltig i den mån som den utslöt en producent i sökandens situation från tilldelning av referenskvantiteter, skulle ministeriet i vilket fall som helst inte ha befogenhet att bevilja sökanden en kvot innan rådet har vidtagit nödvändiga åtgärder.

- 24 Genom beslut av den 27 oktober 1993 förklarade High Court of Justice, Queen's Bench Division, målet vilande och underställde domstolen följande tolkningsfrågor beträffande Ecroyd Ltd:s ansökningar:

”1) Har

i) med tillämpning av [förordning nr 857/84], i dess lydelse enligt [förordning nr 764/89], och/eller

ii) till följd av [mål C-264/90 (Wehrs)],

det ministerium som är svarande befogenhet och/eller skyldighet att bevilja sökanden en provisorisk särskild referenskvantitet och/eller behandla bolaget som om det hade erhållit en särskild referenskvantitet, när

a) sökanden var delägare i ett bolag som bedrev jordbruket och som hade undertecknat ett åtagande om att avstå från saluföring,

b) alla andra delägare lämnade bolaget innan perioden för avstående från saluföring hade gått ut och detta ledde till att det jordbruk för vilket det gjorts ett åtagande om att avstå från saluföring kom att bedrivas av sökanden för egen räkning,

- c) sökanden, efter det att övriga delägare hade lämnat bolaget, inte producerade någon mjölk på jordbruket under återstoden av den period som omfattades av det ursprungliga åtagandet att avstå från saluföring, som hade undertecknats av bolaget,

- d) sökanden, efter det att övriga delägare hade lämnat bolaget, inte på nytt skriftligen, i enlighet med artikel 6 i [förordning nr 1078/77], åtog sig att överta det åtagande om att avstå från saluföring som hade undertecknats av bolaget, och

- e) sökanden har erhållit en ursprungskvot för ett bestämt jordbruk?

Om svaret är jakande — från vilken dag skall en sådan befogenhet och/eller skyldighet anses gälla?

- 2) Om den första frågan skall besvaras så, att det ministerium som är svarande varken hade en sådan befogenhet eller skyldighet, är då artikel 3a.1 i förordning nr 857/84, i dess lydelse enligt rådets förordning nr 764/89, rättsstridig och ogiltig i den mån som den utesluter tilldelning av en särskild referenskvantitet under de förhållanden som har beskrivits ovan?

- 3) Om den andra frågan skall besvaras så, att artikel 3a.1 i förordning nr 857/84 är rättsstridig och ogiltig i den mån som den utesluter att sökanden tilldelas en mjölkkvot, har det svarande ministeriet då befogenhet och/eller skyldighet att bevilja sökanden en mjölkkvot och/eller behandla bolaget som om det hade erhållit en särskild referenskvantitet, innan andra gemenskapsbestämmelser avsedda att åtgärda eller avhjälpa den berörda bestämmelsens ogiltighet har antagits?

Om svaret är jakande — från vilken dag skall en sådan befogenhet och/eller skyldighet anses gälla?

4) Om de föregående frågorna skall besvaras så, att det svarande ministeriet hade befogenhet och/eller skyldighet att tilldela sökanden en särskild referenskvantitet och/eller behandla honom som om han hade erhållit en sådan kvantitet, innan ministerrådet har antagit nya regler och/eller till följd av [mål C-264/90, Wehrs], har då sökanden en principiell rätt till skadestånd från det svarande ministeriet på grund av att ministeriet inte har beviljat bolaget en särskild referenskvantitet?

5) Om den fjärde frågan skall besvaras så att svaranden har rätt till skadestånd från det svarande ministeriet, på vilken bas skall då denna ersättning beräknas?"

25 I domen av den 6 juni 1996 i mål C-127/94 (Ecroyd, REG 1996, s. I-2731) fastslog domstolen följande angående Ecroyd Ltd:

"1) Den behöriga nationella myndigheten var inte skyldig att enligt... förordning... nr 857/84..., i dess lydelse enligt... förordning... nr 764/89..., och särskilt artikel 3a.1 i denna, tilldela producenter, vars förutsättningar var sådana som har beskrivits i punkt a—e i första tolkningsfrågan, en provisorisk särskild referenskvantitet, och myndigheten hade inte heller befogenhet att göra detta.

2) Den behöriga nationella myndigheten var inte skyldig att till följd av [mål C-264/90, Wehrs] tilldela producenter, vars förutsättningar var sådana som har beskrivits ovan, en särskild referenskvantitet, och den hade inte heller befogenhet att göra detta.

3) Artikel 3a.1 i förordning nr 857/84, i dess lydelse enligt förordning nr 764/89, är ogiltig i den mån som den utesluter producenter, vars förutsättningar är

sådana som har beskrivits ovan, från tilldelningen av en särskild referenskvantitet.

- 4) Innan andra gemenskapsbestämmelser som är avsedda att avhjälpa den konstaterade ogiltigheten har antagits, är den behöriga nationella myndigheten inte skyldig att tilldela producenter, vars förutsättningar är sådana som har beskrivits ovan, en särskild referenskvantitet, och den har inte heller befogenhet att göra detta.”
- 26 Efter att denna dom hade meddelats frågade sökandens ombud, genom skrivelse av den 26 juli 1996, kommissionen vilka åtgärder denna avsåg att vidta för att följa domen. Sökanden erhöll inget svar och skickade en ny skrivelse till kommissionen den 9 augusti 1996.
- 27 Den 6 september 1996 hade de juridiska företrädarna för Ecroyd Holdings ett telefonsamtal med den behöriga avdelningen på kommissionen. Under detta samtal uppgav den sistnämnda att man den 5 september 1996 under ett internt möte hade diskuterat de rättsliga följderna av domen i mål C-127/94. I skrivelse av den 9 september 1996 bad sökandens ombud om att bli skriftligen underrettade om kommissionens slutsatser i detta ämne.
- 28 Eftersom kommissionen inte besvarade denna skrivelse, upprepade sökandens ombud sin förfrågan den 19 september 1996, varvid de påminde om telefonsamtalet den 6 september 1996 och sin skrivelse av den 9 september 1996.

29 I skrivelse av den 10 oktober 1996 förklarade kommissionen för ministeriet hur den preliminärt såg på följande tre frågor:

— de åtgärder som var nödvändiga på gemenskapsnivå för att följa domen i mål C-127/94,

— sökandens rätt till en kvot inom ramen för den gällande lagstiftningen,

— de nationella myndigheternas skyldigheter vid tillämpningen av domen i mål C-127/94.

30 Beträffande den första frågan anförde kommissionen att den ogiltighet som domstolen hade fastslagit redan hade åtgärdats genom antagandet av förordning nr 2055/93. Enligt kommissionen var det därför inte nödvändigt att vidta andra åtgärder på gemenskapsnivå. Angående den andra frågan förklarade kommissionen att sökanden skulle kunna få en kvot enligt förordning nr 2055/93, om denne var godkänd SLOM III-producent. Vad slutligen gällde den tredje frågan anförde kommissionen att de nationella myndigheterna, i ljuset av domstolens svar på de tolkningsfrågor som High Court of Justice hade ställt, inte är skyldiga att bevilja en kvot.

31 I en skrivelse som kommissionen samma dag tillställde sökandens ombud, förklarade kommissionen att förordning nr 2055/93 var en lämplig lagstiftningsåtgärd för att följa domstolens dom och att det ankom på de nationella myndigheterna att undersöka huruvida sökanden uppfyllde de nödvändiga kraven för att erhålla en kvot med stöd av denna förordning.

- 32 Som ett svar på en skrivelse från sökandens ombud förklarade rådet den 8 april 1997 att det var kommissionens skyldighet att vaka över att domen i mål C-127/94 lände till efterrättelse och att rådet inte kunde ingripa, eftersom kommissionen inte hade lagt fram ett lagförslag i detta hänseende.
- 33 I en skrivelse av den 16 maj 1997 bekräftade kommissionen de preliminära slutsatser som den dragit i sin skrivelse av den 10 oktober 1996.

Förfarandet och parternas slutsatser

- 34 Sökanden har väckt talan genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 29 juli 1997.
- 35 Den 12 maj 1998 beslutade ordföranden för förstainstansrättens tredje avdelning att Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, i enlighet med den ansökan som ingivits till kansliet den 11 februari 1998, skulle få intervensera till stöd för svarandens yrkanden.
- 36 Det skriftliga förfarandet avslutades den 2 oktober 1998.
- 37 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten att inleda det muntliga förfarandet utan att vidta föregående åtgärder för bevisupptagning. Såsom en processledande åtgärd anmodades parterna emellertid att före sammanträdet lämna skriftliga svar på vissa frågor. Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid offentligt sammanträde den 11 februari 1999.

38 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall

- ogiltigförklara kommissionens beslut av den 16 maj 1997,
- förplikta svaranden att ersätta rättegångskostnaderna,
- besluta om varje annan ersättning som anses vara lämplig.

39 Svaranden har yrkat att förstainstansrätten skall

- ogilla talan,
- förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Den rättsliga bedömningen

Parternas argument

40 Sökanden har som enda grund anfört att artiklarna 155 och 176 i EG-fördraget (nu artiklarna 211 EG och 233 EG) har åsidosatts.

- 41 Sökanden har påpekat att kommissionen enligt dessa artiklar har en rättslig skyldighet att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa domstolens domar. Kommissionen skall i synnerhet vidta åtgärder när domstolen har fastslagit att något är oförenligt med gemenskapsrätten. Kommissionen skall således på nytt undersöka situationen av en person som drabbats av en rättsstridig behandling. Enligt sökanden har kommissionen i förevarande fall uppenbarligen åsidosatt denna skyldighet.
- 42 Sökanden har närmare förklarat att domstolens domar skall följas effektivt och att det inte kan gottas att institutionerna hindrar detta.
- 43 Sökanden har slutligen anfört att skyldigheten att övervaka att domstolens domar följs effektivt är så grundläggande att åsidosättandet av denna skyldighet utgör en grund som gör institutionerna ansvariga för den ekonomiska skada som åsamkats den drabbade. Sökanden har i detta hänseende tillagt att artikel 176 i fördraget inte gör ersättningen av skadan beroende av att det föreligger ett tydligt fel avseende den rättsstridighet som fastslagits i domen, utan nämnda bestämmelse innebär att ersättning skall utgå för den skada som uppkommit till följd av denna rättsstridighet och som kvarstår på grund av vägran att följa domen om ogiltighetförklaring. Genom att sökanden, i strid med gällande rätt, inte har tilldelats den kvot som han hade rätt att erhålla, har han lidit betydande ekonomisk förlust. Enligt sökanden fortsätter denna förlust att växa och dess kumulerande effekter innebär en konkursrisk.
- 44 Svaranden har anfört att förordning nr 2055/93 har utfärdats i anledning av domen i mål C-264/90 (Wehrs) och att denna förordning är en lämplig lagstiftningsåtgärd med avseende på de producenter som har övertagit skyldigheten att avstå från saluföring. Förordningen täcker särskilt den situation som SLOM III-producenter befinner sig i. Den skulle också ha omfattat sökanden, om denna hade varit mjölkproducent.
- 45 Svaranden har därefter understrukit att domstolen i mål C-127/94 fann att sökandens situation kan jämföras med situationen för den som har övertagit ett bidrag, beviljat med stöd av förordning nr 1078/77, och som har erhållit en

referenskvantitet enligt artikel 2 i förordning nr 857/84”. Sökanden skulle således den 30 september 1984 — det vill säga vid den tidpunkt då Credenhill Farming upplöstes och aktierna i detta företag överfördes på Ecroyd Ltd — klassificeras som ”en producent som har övertagit skyldigheten att avstå från saluföring” i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning nr 2055/93. Förordning nr 2055/93 omfattade följaktligen den situation i vilken sökanden befann sig vid den tidpunkt då åtagandet om att avstå från saluföring löpte ut.

- 46 Svaranden har vidare anmärkt att sökandens situation i den tvist som var föremål för förhandsavgörandet i mål C-127/94 aldrig undersöktes mot bakgrund av förordning nr 2055/93. Frågorna 1 och 3, som ställdes till domstolen beträffande Ecroyd Ltd, rörde nämligen tilldelningen av en SLOM-kvot innan den lagstiftning som var nödvändig för att ändra den rättsstridiga antikumulationsregeln antogs.
- 47 Svaranden drar slutsatsen att förordning nr 2055/93 är en åtgärd som i överensstämmelse med artikel 176 i fördraget är påkallad till följd av den rättsstridighet som fastslogs i mål C-127/94, eftersom denna rättsstridighet är densamma som den som konstaterades i mål C-264/90 (Wehrs).
- 48 Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland stöder kommissionens påstående enligt vilket sökanden inte har rätt till en specifik referenskvantitet enligt förordning nr 2055/93, eftersom den varken i rättsligt eller faktiskt hänseende var producent vid ifrågasvarande tidpunkt.

Förstainstansrättens bedömning

- 49 När domstolen i ett förfarande enligt artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG) ogiltigförklarar en rättsakt som har utfärdats av gemenskapernas

institutioner, är rättsföljden av detta avgörande, enligt fast rättspraxis, att de behöriga gemenskapsinstitutionerna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att rätta till den fastslagna rättsstridigheten (domstolens dom av den 19 oktober 1977 i de förenade målen 117/76 och 16/77, Ruckdeschel och Ströh, REG 1977, s. 1753, punkt 13, svensk specialutgåva, volym 3, och av den 29 juni 1988 i mål 300/86, Van Landschoot mot Mera, REG 1988, s. 3443, punkt 22; svensk specialutgåva, volym 9). De är i detta fall skyldiga att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa förhandsavgörandet på samma sätt som i fråga om en dom som enligt artikel 176 i fördraget ogiltigförklarar en rättsakt eller förklarar att en gemenskapsinstitutions underlåtenhet att agera är rättsstridig. Det framgår nämligen av ovannämnda rättspraxis att när det i ett förhandsavgörande fastslås att en gemenskapsrättsakt är ogiltig, gäller skyldigheten enligt artikel 176 i fördraget analogiskt.

- 50 Kommissionen har dessutom de befogenheter som är nödvändiga för att vidta de åtgärder som kan rätta till det missförhållande som domstolen har fastslagit. Det är uppenbart att kommissionens skyldighet att agera även följer av denna institutions generella övervakningsskyldighet i enlighet med artikel 155 i fördraget (domstolens dom av den 5 maj 1981 i mål 804/79, kommissionen mot Förenade kungariket, REG 1981, s. 1045, punkt 30; svensk specialutgåva, volym 6).
- 51 Mot bakgrund av dessa inledande anmärkningar skall undersökas huruvida kommissionen hade rätt att besluta att alla åtgärder som var nödvändiga för att följa domen i mål C-127/94 redan hade vidtagits.
- 52 Den del i domslutet i domen i mål C-127/94 som nämnda beslut av kommissionen huvudsakligen avser är följande:

”Angående Ecroyd [Ltd]

[...]

- 3) Artikel 3a.1 i förordning nr 857/84, i dess lydelse enligt förordning nr 764/89, är ogiltig i den mån som den utesluter producenter, vars förutsättningar är sådana som har beskrivits ovan, från tilldelningen av en särskild referenskvantitet.”
- 53 Såsom parterna har medgett rör denna ogiltigförklaring den så kallade antikumulationsregeln. Att denna regel är ogiltig fastslog domstolen redan år 1992 i domen i det ovannämnda målet Wehrs. I denna dom förklarade domstolen att ”artikel 3a.1 andra strecksatsen i förordning [...] nr 857/84 [...], i dess lydelse enligt förordning [...] nr 764/89 [...], är ogiltig i den mån den utesluter tilldelningen av en särskild referenskvantitet till dem som har övertagit ett bidrag som beviljats i enlighet med förordning [...] nr 1078/77 [...], som har erhållit en referenskvantitet enligt artikel 2 i förordning [...] nr 857/84”.
- 54 Det måste emellertid konstateras att de allmänna ordalagen i ogiltighetsförklaringen i domen i det ovannämnda målet Wehrs inte återges i ovannämnda domskäl i domen i mål C-127/94. I dessa domskäl förklaras uttryckligen att det var rättsstridigt att antikumulationsregeln uteslöt producenter ”vars förutsättningar var sådana som har beskrivits ovan” — det vill säga bland annat ”Ecroyd [Ltd]” — från tilldelning av en särskild referenskvantitet år 1989 och år 1991 (se ovan punkt 20). Domstolen fann vidare att de nationella myndigheterna inte hade haft möjlighet att besluta annorlunda (se punkterna 1, 2 och 4 i de ovan i punkt 25 citerade domskälen).
- 55 På sökandens fråga om vilka åtgärder kommissionen avsåg att vidta till följd av domen i mål C-127/94, kunde kommissionen under dessa omständigheter inte nöja sig med att svara att antikumulationsregeln under tiden hade avskaffats. Trots att den rättsstridiga rättsakten på lagstiftnings- och förvaltningsnivå har

upphört att gälla, var kommissionen skyldig att undersöka huruvida nämnda rättsakt hade orsakat sökanden en nackdel som borde kompenseras (domstolens dom av den 5 mars 1980 i mål 76/79, Könecke mot kommissionen, REG 1980, s. 665, punkt 15). Den omständigheten att man har antagit förordning nr 2055/93 har nämligen inte kunnat gottgöra sökanden för den orätt som enligt domen i mål C-127/94 vederfarits honom genom tillämpningen av antikumulationsregeln. Förordning nr 2055/93 tillät nämligen att en särskild referenskvantitet under vissa villkor gavs till de producenter som felaktigt vägrats sådan referenskvantitet. Förordning nr 2055/93 hade dock inte som mål att kompensera de nackdelar som dessa producenter redan hade haft till följd av att antikumulationsregeln tillämpades.

- 56 Därav följer att kommissionen felaktigt har dragit slutsatsen att gemenskapen inte längre var skyldig att vidta konkreta åtgärder för att gottgöra den handling som drabbat sökanden och som förklarats vara rättsstridig i domen i mål C-127/94. Det ankommer inte på förstainstansrätten att sätta sig i kommissionens ställe för att bestämma vilka åtgärder denna borde ha vidtagit. Det skall dock preciseras att institutionernas skyldighet att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att rätta till rättsstridighet som har fastslagits av gemenskapsdomstolarna inte bara innebär att de skall vidta de nödvändiga lagstiftnings- och förvaltningsåtgärderna, utan även att de skall gottgöra skada som uppkommit på grund av den rättsstridiga handlingen, förutsatt att kraven i artikel 215 andra stycket i EG-fördraget (nu artikel 288 andra stycket EG) är uppfyllda, nämligen att det finns ett fel, en skada och ett orsakssamband dem emellan (domstolens dom av den 9 augusti 1994 i mål C-412/92 P, REG 1994, s. I-3757, punkt 24, och förstainstansrättens dom av den 8 oktober 1992 i mål T-84/91, Meskens mot parlamentet, REG 1992, s. II-2335, punkterna 78 och 79). Kommissionen hade alltså kunnat ta initiativet för att ge ersättning till sökanden. Att villkoren för ett utomobligatoriskt ansvar för gemenskapen var uppfyllda kunde nämligen utläsas av domen i mål C-127/94 mot bakgrund av övrig rättspraxis beträffande "mjölkkvoter".

- 57 Domstolen motiverade antikumulationsregelns ogiltighet med att den stred mot principen om skydd för berättigade förväntningar (domen i ovannämnda mål C-264/90, Wehrs, punkt 15). Denna princip utgör en överordnad rättsregel till skydd för enskilda (se bland annat domstolens dom av den 19 maj 1992 i de förenade målen C-104/89 och C-37/90, Mulder m.fl. mot rådet och kommissionen, REG 1992, s. I-3061, punkt 15; svensk specialutgåva, volym 12). Denna ogiltighet, som domstolen på nytt fastslog i domen i mål C-127/94, utgjorde alltså

ett tillräckligt bestämt fel av sådan natur att det medförde ett utomobligatoriskt ansvar för gemenskapen (såsom har bekräftats i förstainstansrättens dom av den 9 december 1997 i de förenade målen Quiller och Heusmann mot rådet och kommissionen, REG 1997, s. II-2247, punkterna 53—57).

- 58 Vad gäller frågan huruvida det finns en skada och ett orsakssamband får man komma ihåg följande. När Ecroyd Ltd ansökte om en mjölkkvot år 1989 och år 1991 kunde dess situation enligt motiveringen i domen i mål C-127/94 jämföras med situationen för den som har övertagit ett bidrag, beviljat med stöd av förordning nr 1078/77, och som har erhållit en referenskvantitet enligt artikel 2 i förordning nr 857/84 (punkt 62 i domen). Det är vidare utrett att Ecroyd Ltd, enligt både motiveringen och domskälen i domen i mål C-127/94, är att anse som mjölkproducent i den mening som avses i gemenskapsreglerna. Detta visar i allt väsentligt att skälen för beslutet att avslå ansökan om kvottilldelning (se ovan punkt 22) inte är riktiga och visar alltså att det finns ett orsakssamband mellan den rättsstridiga antikumulationsregeln och nämnda beslut. För övrigt kan det faktum att en mjölkproducent åsamkas en skada när hans ansökan avslås inte rimligen bestridas. Detta gäller i än högre grad när denna producent eller hans efterträdare, såsom i förevarande fall, senare har återupptagit saluföringen av mjölk, vilket ju visar att han inte har ställt in mjölkproduktionen (se i detta avseende domen av den 19 maj 1992 i det ovannämnda målet Mulder, punkt 23).
- 59 Av vad anförts följer att kommissionen genom att besluta att inte vidta åtgärder för att följa domen i mål C-127/94 åsidosatte sin skyldighet att vidta de konkreta åtgärder gentemot sökanden som var nödvändiga för att rätta till den ogiltighet som domstolen hade fastslagit.

Rättegångskostnader

- 60 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Sökanden har yrkat att kommissionen skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Kommissionen har tappat

målet och skall därför förpliktas att ersätta både sina och sökandens rättegångskostnader.

- 61 Enligt artikel 87.4 i rättegångsreglerna skall Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland bära sin rättegångskostnad.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

följande dom:

- 1) Kommissionens beslut av den 16 maj 1997 om att inte vidta åtgärder för att följa domstolens dom av den 6 juni 1996 i målet C-127/94, Ecroyd, förklaras ogiltigt.
- 2) Kommissionen skall bära sin rättegångskostnad samt ersätta sökandens rättegångskostnad.

- 3) Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland skall bära sin rättegångskostnad.

Moura Ramos

Tiili

Mengozi

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 20 maj 1999.

H. Jung

R.M. Moura Ramos

Justitiesekreterare

Ordförande